

Vergaderjaar 2014–2015

31 787

Veiligheid en ontwikkeling in fragiele staten

Nr. 12

BRIEF VAN DE MINISTERS VAN BUITENLANDSE ZAKEN EN VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 30 september 2014

Hierbij bieden wij u de strategie voor de Golf van Guinee van de Europese Unie (EU) aan, zoals toegezegd door de Minister van Defensie tijdens het algemeen overleg over de eindevaluatie van de Nederlandse inzet in de antipiraterijoperaties Atalanta en Ocean Shield op 22 januari jl. (Kamerstuk 29 521, nr. 236). Deze strategie is op 17 maart jl. aangenomen door de Raad Buitenlandse Zaken.

De strategie bouwt voort op de Gezamenlijke Mededeling van de Europese Dienst voor Extern Optreden (EDEO) en de Europese Commissie (JOIN/2013/031) over de problemen in de Golf van Guinee¹. Een fiche van de werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen (BNC) met de Nederlandse positie over deze mededeling is uw Kamer eerder toegezonden (Kamerstuk 22 112, nr. 1784). De strategie past binnen de EU Maritieme Veiligheidsstrategie die op 27 juni jl. door de Europese Raad is bekrachtigd. Een kabinetsreactie op deze veiligheidsstrategie is uw Kamer eerder toegezonden (Kamerstuk 22 112, nr. 1884).

Nederlandse positie

Illegale maritieme activiteiten in de Golf van Guinee (onder andere drugssmokkel en gewapende overvallen op zee) ondermijnen het regionale investeringsklimaat en bedreigen de handelsstromen tussen Europa – en dus ook Nederland – en de grondstofrijke landen aan de Golf, in het bijzonder Nigeria. Tevens versterken ze de positie van West-Afrika als doorvoerhaven van illegaal drugsverkeer naar Nederland en Europa. Nederlandse en Europese belangen op het gebied van handel en veiligheid staan hierdoor onder druk.

¹ De Golf van Guinee omvat de ongeveer 6.000 kilometer lange kustlijn die strekt van Senegal in het westen tot Angola in het zuidoosten, en de eilandengroepen Kaapverdië en Sao Tomé en Principe.

Het kabinet is van mening dat de landen aan de Golf van Guinee in eerste instantie een eigen verantwoordelijkheid hebben voor de aanpak van illegale maritieme activiteiten. Regeringsleiders van landen aan de Golf van Guinee en betrokken regionale organisaties zijn in 2013 tijdens een top in Yaoundé een gezamenlijke agenda overeengekomen voor de aanpak van illegale maritieme activiteiten in de regio. Het kabinet verwelkomt een ondersteunende rol voor de EU in de implementatie van de agenda van de Yaoundé-top. Daarnaast is het wenselijk dat de EU de verschillende initiatieven van de lidstaten in het gebied coördineert. Nederland heeft de totstandkoming van de strategie derhalve actief ondersteund.

De EU-strategie geeft invulling aan het Nederlandse streven naar coördinatie van en samenhang tussen de beschikbare EU-instrumenten voor de Golf van Guinee. Ook de samenwerking tussen EU-partners is duidelijk omschreven. Tevens gaat de strategie, in lijn met het uitgangspunt van Nederland² en de EU³, uit van een geïntegreerde benadering. Het succes van de strategie is sterk afhankelijk van de bereidheid van betrokken landen en regionale organisaties tot actie en samenwerking.

Nederland richt zich in de Golf van Guinee vooral op maritieme capaciteitsopbouw. Zo neemt de Nederlandse marine jaarlijks deel aan de Amerikaanse oefening *Obangame Express*, ter versterking van de samenwerking tussen regionale deelnemende landen en heeft Zr.Ms. Rotterdam in het kader van de oefening *African Winds* in 2013 verschillende West-Afrikaanse marine-eenheden getraind. Daarnaast levert Nederland financiële steun aan het *Maritime Trade Information Sharing Centre* in Ghana, dat informatie over maritieme criminaliteit deelt met scheepvaart en autoriteiten. Het Maritieme Analyse- en Operatiecentrum Narcotica (MAOC-N) in Lissabon, waarbij zeven EU-lidstaten (waaronder Nederland) partij zijn, draagt bij aan de oprichting en versterking van effectieve instellingen voor de bestrijding van criminaliteit in de Golf van Guinee. Op verzoek van het MAOC-N heeft het *ocean-going patrol vessel* (OPV) Zr.Ms. Groningen in mei jl. op de Kaapverdische eilanden de lokale kustwacht getraind in «*maritime awareness*» en het signaleren van drugsmokkelaars.

Vervolgstappen

De EU-strategie biedt het kader voor een actieplan dat eind 2014 zal worden gepubliceerd, waarbij de volgende vier doelstellingen het uitgangspunt zijn:

1. Het in kaart brengen van de dreiging en het belang benadrukken van regionale en internationale actie;
2. Het ondersteunen van overheden in de regio bij het oprichten van effectieve instellingen ter bestrijding van criminaliteit in de Golf van Guinee;
3. Het bevorderen van de ontwikkeling van regionale economieën en lokale gemeenschappen, onder andere door middel van de inzet van EU-instrumenten voor ontwikkelingssamenwerking;
4. Het versterken van samenwerkingsstructuren tussen landen en regionale organisaties.

² Zie de Kamerbrief inzake Leidraad Geïntegreerde Benadering (Kamerstuk 31 787, nr. 11).

³ Zie de Gezamenlijke Mededeling «*Geïntegreerde benadering gericht op inzet in conflict- en crisisgebieden*» van de Europese Dienst voor Extern Optreden en de Europese Commissie (JOIN(2013)30).

Nederland blijft in de uitwerking en uitvoering van de strategie benadrukken dat de landen aan de Golf van Guinee het voortouw nemen. Daarnaast moeten de verschillende initiatieven voor de Golf van Guinee elkaar versterken. Dit geldt ook voor de activiteiten van de EU-strategie, bilaterale initiatieven en ontwikkelingsprogramma's van EU-lidstaten. Om deze afstemming optimaal te laten verlopen heeft Nederland aangedrongen op een regionale coördinator die binnen de EDEO zal worden aangewezen. Het kabinet ondersteunt tevens een rol voor de EU bij de coördinatie van training voor de marine- en legeronderdelen van de kuststaten aan de Golf van Guinee.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
F.C.G.M. Timmermans

De Minister van Defensie,
J.A. Hennis-Plasschaert